

Hermanis Paukšs

PORTRETS
(ironija 3 cēlienos)

darbojas:

AIJA

INGUNA

BAIBA – Ingunas kaimiņiene

DAIGA – Ingunas draudzene

BENITA – Ingunas draudzene

1. CĒLIENS

VIDĒJU IZMĒRU ISTABA PALIELIEM LOGIEM. DAŽI SĪKUMI NORĀDA UZ ĪPAŠNIECES PROFESIJU – GLEZNOŠANU. ŠUR TUR – TIKKO JAUŠAMAS NEKĀRTĪBAS IEZĪMES. INGUNA SĒŽ UZ ŅEBĻA PIE LOGA UN, RĪTASVĀRKOS IETINUSIES, DZER KAFIJU. ATSPRĀGST DURVIS, TAJĀS PARĀDĀS BAIBA – NO NEAPDOMĪGAS ALKOHOLISKO DZĒRIENU LIETOŠANAS NEDAUDZ PIESARKUSI UN PIESMAKUSI BŪTNE.

Baiba. Pardon! Es varbūt no mākslas neko nesajēdzu, bet vajag iet pie durvīm, kad nāk ciemiņi, nevis gaidīt, kad nabaga slima sieviete iet un jūsu vietā saņem viesus. (Kādam aiz durvīm.) Pagaidiet taču – nestumieties man virsū! Ļaujiet nobeigt dialogu. Es varbūt no mākslas neko nesajēdzu, bet domāju, ka mēs visas esam inteligēntas sievietes un spējam cienīt viena otras smalkās jūtas.

Inguna. Paldies, Baiba. Jūs bijāt ļoti laipna, ka ielaidāt manu ciemiņu.

Baiba. Es varbūt no mākslas neko nesajēdzu, bet tagad neatceros, pie kā pirmīt paliku un ko īsti gribēju sacīt.

Inguna. Jūs palikāt pie tā, ka atvedāt man ciemiņu.

Baiba. Nē, ar to es iesāku... Nu, pie velna, – atcerēšos, turpināšu.

Inguna. Es jūs labprāt uz klausīšu.

Baiba. Nu, pie velna, – tā tik vēl trūka, lai jūs mani neuzklausītu, kad es – nabaga slima sieviete – esmu ielaidusi pa durvīm jūsu ciemiņu! Es varbūt no mākslas neko nesajēdzu, bet par smalko toni man

šāda tāda saprašana ir, tāpēc es saku – ja jums ciemiņš nav pa prātam, tad vajag to ielaist, laipni apsveicināties un ar kājas spērienu pa pakaļu izlidināt laukā, nevis spīdzināt aiz durvīm, kur viņš mokās neziņā par savu miglā tīto nākotni! (Kādam aiz durvīm.) Beidziet taču trīties, citādi man var sākt rasties iespaids, ka es jūs aizkavēju.

Inguna. Paldies, Baiba, – jūs tik tiešām nevienu neaizkavējat.

Baiba. Es varbūt no mākslas neko nesajēdzu, bet nu man pietiek! Cik ilgi var ļaut vienai nabaga, slimai sievietei mocīties caurvējā un neaicināt viņu iekšā!

Inguna. Jā, lūdzu, Baiba, – nāciet taču iekšā, nestāviet durvīs.

Baiba. Nē, pie velna! Es, protams, sirsnīgi pateicos, bet man nav nekādas vajadzības jums uzmākties ar savu personu un jo vairāk tāpēc, ka man kā nabaga slimai sievietei ar steigu jāatgriežas siltā gultā. Un vēl es domāju par to nabaga slimo sievieti, kas te caurvējā man aiz muguras mīdās, jo nesaprotu, ko tālāk ar viņu darīt. Ja gribat aicināt viņu iekšā, tad dariet to, bet ja ne, tad nav nekādas vajadzības tērēt laiku – panācieties dažus soļus uz durvju pusi un gāziet viņai ar kāju pa pakaļu, tikai skatieties, lai aiz pārskatīšanās netrāpītu man, jo tas var beigties ar liela mēroga kautiņu, kurā būs spiesti iejaukties arī kaimiņi un policija, nemaz jau nerunājot par valsts prezidentu un vietējo dārzkopju biedrību!

Inguna. Jā, lūdzu, Baiba, – lai viņa ienāk.

Baiba (kādam aiz durvīm). Nu nāciet taču iekšā, kad jūs aicina, jo pārmērīga kautrība neliecina par labu audzināšanu un smalku dvēseli. Es varbūt no

mākslas neko nesajēdzu, bet domāju, ka neviena pārmērība ne par ko labu neliecina un arī nevar liecināt!

GARĀM BAIBAI UZMANĪGI IENĀK AIJA.

Baiba (Ingunai). Te nu viņa ir! Uzskatu, ka savu misiju esmu izpildījusi un varu godīgi vākties pie visiem velniem. Bet jūs abas tālāk tieciet galā pašas kā redzat. Es varbūt no mākslas neko nesajēdzu, bet svešās darīšanās jaukties netaisos.

Inguna. Protams, Baiba. Kā jūs vēlaties.

Baiba. Nē, pie velna! Es, protams, aizeju, bet kuru katru brīdi varu atkal atgriezties. Ja kādai no jums rodas vajadzība pēc manas palīdzības, svilpiet – vienreiz gari – trīsreiz īsi – es acumirkli būšu klāt, ja vien nejutīšos pārāk slikti. Tikai neaizmirstiet, ka Baiba vienmēr aizstāvēs taisnīgu lietu, tāpēc, pirms svilpt – skaitiet līdz divdesmit četri!

Inguna. Paldies, Baiba. Mēs rīkosimies tieši tā.

Baiba. Nu ja... (prom)

Aija. Šausmīga sieviete...

Inguna. Tur neko nevar darīt. Jāņem par labu, kāda ir. Vai jūs pie manis?

Aija. Jā... Atvainojiet, bet es jutos tā šokēta, ka pavisam aizmirsu jums priekšā stādīties...

Inguna. Nekas.

Aija (sniedz roku). Aija.

Inguna (paspiež Aijas roku). Inguna.

Aija. Ļoti patīkami, lai gan, godīgi sakot, es jūsu vārdu jau zināju.

Inguna. Tiešām?... Sēdieties, kur jums pašai šķiet ērtāk.

Aija. Pateicos. (Apsēžas uz tahtas malas.)

Inguna. Jūs, lūdzu, atvainojiet, ka esmu šādā izskatā, bet es nevarēju iedomāties, ka šai laikā var ierasties ciemiņš.

Aija. Nē, man ir jāatvainojas, ka tik negaidīti ielauzos pie jums, iepriekš nebrīdinājusi...

Inguna. Par ielaušanos gan jūsu apmeklējumu nosaukt ir grūti...

Aija. Es skatos – esmu iztraucējusi jūsu brokastis...

Inguna. Nē, neraizējieties – brokastis es jau paēdu, man ir tikai tāds paradums – ilgi dzert kafiju. Ko es jums varu piedāvāt?

Aija. Pateicos – es esmu paēdusi.

Inguna. Ne jau ēšanas pēc, bet tāpat vien...

Aija. Nē, nē... Es brokastis jau esmu paēdusi, bet ārpus ēdienreizēm neko tādu nevaru atļauties.

Inguna. Ko jūs... Tad jau man drīzāk būtu jāuztraucas!

Aija. Paldies. Jūs man vienkārši glaimojat.

Inguna. Kā vēlaties. (Apsēžas pie loga un paņem kafijas tasi.)

Aija. Neņemiet, lūdzu, ļaunā... un pati... lūdzu, jūties brīvi manā klātbūtnē... Ceru, ka ilgi jūs neaizkavēšu... Jūs gleznojat?

Inguna. Ja nu to var saukt par gleznošanu...

Aija. Es jūsu darbus esmu ievērojusi izstādēs. Vai drīkstu kādu apskatīties?

Inguna. Protams. Bet, šķiet, ne tāpēc jūs esat šurp nākusi?

Aija. Jūs uzminējāt. Ne tāpēc. Bet – pie reizes... Drīkst?

Inguna (noliek kafijas tasi). Jūs esat pārāk kautrīga. (Paņem dažas nelielas glezniņas, rāda.)

Aija. Jaukas... patiešām jaukas...

Inguna. Iespējams. Bet arī nekas vairāk.

Aija. Kāpēc jūs tā sakāt? Vai tad katrā gleznā noteikti ir jābūt kaut kam... kaut kam tādām... grandiozām?...

Inguna. Tā es nedomāju... Es labi apzinos, ka manī pašā nekā tāda – grandioza – nav, tāpēc nekas tāds nevar būt arī manos darbos.

Aija. Jā, jā...

INGUNA NOLIEK GLEZNIŅAS, PAŅEM CITAS, RĀDA.

Aija. Jums piemīt īpatnējs, trausls smalkums... Jāatzīst, ka man tas imponē... Es ciest nevaru tādas sievietes kā... tā tur... Kā viņu?... Baiba...

Inguna. Jā – Baiba.

Aija. Kas viņa jums ir? Atvainojiet, bet...

Inguna. Nē, viņa ir vienkārši kaimiņiene – šis ir komunālais dzīvoklis.

Aija. Briesmīgs radījums... Es jau nedomāju, ka nez kur esmu iekūlusies... Paldies, es šīs apskatīju...

Inguna. Vai vēl gribat skatīties?

Aija. Paldies. Iesākumam pietiks... Vēlāk... Ja, protams, jūs mani neizmetīsiet... kā tā tur teica... ar kāju pa...

Inguna. Neuztraucieties, Baibai ir mazliet dīvaina humora izjūta, nekas vairāk. Viņa to ļauni nedomāja. Es pie viņas esmu pieradusi.

Aija. Man laikam ilgi vajadzētu... Labi... Vai jūs nojaušat, kas es esmu?

Inguna. Kārtis galdā?

Aija. Jā.

Inguna. Saku godīgi – nē.

Aija. Jūs ne... nemānāties?...

Inguna. Nē...

Aija. Man visu laiku bija tāda sajūta, ka...

Inguna. Jūs varat man neticēt...

Aija. Nē – es jums ticu. Es esmu Ingara sieva.

Inguna. Un... un sen jau?

Aija. Četrus gadus. Vai jūs tas pārsteidz?

Inguna. Pārsteidz gan, jo, redziet, kas par lietu...

Aija. Sakiet droši – es izturēšu.

Inguna. Nē, ne jau par to... Redziet – es nez kāpēc biju
pārliecināta, ka viņš ir neprecējies...

Aija. Vai viņš tā teica?

Inguna. Nē... Ja tā padomā... viņš man to nav teicis... Mēs,
šķiet, vispār par to neesam runājuši... Jā, patiešām –
šādas sarunas mums nav bijis...

Aija. Pēc kā tad jūs spriedāt, ka viņš ir neprecējies?

Inguna. Nezinu.

Aija. Sakiet droši! Varbūt kaut kādi sīkumi apgērbā...
izturēšanās...

Inguna. Nē... Noteikti ne... Varbūt... varbūt izturēšanās...

Aija. Jā... Tātad viņa izturēšanās...

Inguna. Nē, dieva dēļ – jūs nedomājiet neko sliktu! Viņš
izturējās kā normāls vīrietis... kā normālam vīrietim
jāizturas... Es tagad sāku domāt, ka mana uztvere
nav bijusi īsta... Saprotat?... Laikam manī kaut kas
nav bijis kārtībā...

Aija. Kāpēc jūs tā runājat?... Tas, ka jūs noniecināt sevi,
rada manī vēl lielākas aizdomas... Vai jūs slēpjat kaut
ko tādu, kas varētu būt man nepatīkami?

Inguna. Patiešām ne. Es cenšos atcerēties un saprast.

Aija. Man ir jāļauj jums atjēgties. Vai ne?

Inguna. Laikam gan.

Aija. Protams. Es jau labu laiku zinu, kādās attiecībās mēs
visi trīs esam... bet jums tas ir kā zibens spēriens no
skaidrām debesīm. Vai ne?

Inguna. Jā. Ja jums nav iebildumu, es turpināšu dzert kafiju.

Aija. Jā, lūdzu. Neizturieties pret mani tik oficiāli.

Inguna. Neuztveriet to tā. (Apsēžas savā vietā, paņem kafiju.) Es nevēlos radīt oficiālu atmosfēru.

Aija. Tagad es ticu, ka jūs to nezinājāt...

Inguna. Sakiet... Kāpēc īsti jūs atnācāt?

Aija. Patiešām – kāpēc?

Inguna. Vai jūs man to prasāt?

Aija. Piedodiet, vai tas tā izklausījās?... Nē, es to prasīju pati sev... lai gan saprotu, ka šādus jautājumus man vajadzēja sev uzdot mājās... un, nenākot šurp, rast uz tiem atbildes... Septiņreiz nomēri, vienreiz nogriez – vai tāds ir sakāmvārds?

Inguna. Jā.

Aija. Ziniet... man šķiet, ka es varētu sev jautāt, cik vien gribu, bet atbildi atrast nespētu... Vismaz viennozīmīgu noteikti ne... Bet es priecājos, ka atnācu šurp, lai gan iepriekš biju nedaudz satraukusies... taisnību sakot – baidījos... Vai jūs to aptverat?

Inguna. Es arī būtu baidījusies, ja iepriekš zinātu par jūsu apciemojumu.

Aija. Tas ir dabiski... Sakiet – kad jums tas sākās?

Inguna. Kā lai saka...

Aija. Vai sen viņš pie jums iegriežas?

Inguna. Es saprotu. Pazīstami mēs esam pusotru gadu... varbūt mazliet mazāk... Bet... tuvākās attiecībās... kādu gadu...

Aija. Tātad pusgadu jūs... vienkārši... tāpat...

Inguna. Jā – pusgadu mēs tāpat... vienkārši... tikai satikāmies... dzērām kafiju... un...

Aija. Es saprotu – neko vairāk.

Inguna. Jā... Es pat nezinu, kā tas sākas... Tas ir – es zinu...
bet...

Aija. Jums grūti paskaidrot.

Inguna. Jā.

Aija. Es savukārt nezinu, vai vēlos to zināt... Bet, lūdzu,
pastāstiet kaut ko... kaut ko tāpat vien – lai man
rastos vairāk skaidrības... Saprotat? Man grūti
pateikt, ko tieši es vēlētos no jums dzirdēt, bet ko –
ne... kas man būtu pārāk sāpīgi...

Inguna. Es saprotu. (Spēlējas ar kafijas tasi.)

Aija. Tikai nepārprotiet mani – es neuzstāju... Es nevēlos,
lai jūs runājat, ja jums tas ir nepatīkami!

Inguna. Nē!

Aija. Es tikai domāju, ka arī jums varbūt ir nepieciešamība
pēc šādas nelielas apstākļu noskaidrošanas... pēc
tādas kā šķīstīšanās... ja vien tā mūsu situācijā ir
iespējama...

Inguna. Pagaidiet... Man ir mazliet jāpadomā, lai šādā
situācijā kaut ko pateiktu.

Aija. Es saprotu. Atvainojiet.

Inguna. Viss, šķiet, sākās no tā, ka viņš... Ingars...

Aija. Es saprotu.

Inguna. ... ka viņš apbrīnojami orientējās glezniecībā...

Aija. Jā – viņš ir ļoti vispusīgs...

Inguna. Pirmkārt – viņam bija apbrīnojamas zināšanas
mākslas vēsturē...

Aija. Jā, jā – tā tas varētu būt...

Inguna. Viņš taču nebija pēc izglītības mākslas
vēsturnieks?

Aija. Nē, ko jūs – viņš ir dabaszinātnieks – botāniķis.

Inguna. Jā, tā viņš man teica, bet es iedomājos – varbūt
viņš nav runājis taisnību, ja jau...

Aija. Nē, nē – viņš nekad nemelo.

Inguna. Es brīnos... Kāds vienreizējs prāts... erudīcija... Kā viņš varēja stundām ilgi runāt par Botičelli... Herthenu Tot Sint Janu... Džoto... Fajumas portretu... Etrusku mākslu... Induli Zariņu... Petrovu – Vodkinu... Jā...

Aija (nopūšas). Es diemžēl šajā nozarē galīgi neorientējos... Zinu tikai Šiškina "Lāčus" un to, kā "Ivans Bargais nogalina savu dēlu" Tretjakova galerijā...

Inguna. Izklausās, ka jūs to ļoti pārdzīvojat.

Aija. Protams.

Inguna. Bet kas jūs esat pēc profesijas?

Aija. Zobārste. Stomotologs.

Inguna. Nu, lūk...

ATVERAS DURVIS, IENĀK BAIBA.

Baiba. Es varbūt no mākslas neko nesajēdzu, bet biju uz brīdi piemigusi, tāpēc atnācu pavaicāt, vai kāds manas gulēšanas laikā nav svilpis!

Inguna. Paldies, Baiba. Tas ir ļoti laipni no jūsu puses, ka ienācāt apvaicāties, bet svilpis te vēl neviens nav, tāpēc jūs, ja, protams, vēlaties, varat droši atkal likties gultā.

Baiba. Vai tā ir taisnība?

Inguna. Kas tieši?

Baiba. Viss.

Inguna. Ticiet man, Baiba – taisnība.

Baiba. Labi. Kāpēc, pie velna, lai es neticētu? Es varbūt no mākslas neko nesajēdzu, bet tas nenozīmē, ka es neticu cilvēkiem. Es ticu visiem uz vārda, un tā ir

mana nelaime. Tāpēc visi mani uzskata par muļķi.
Vai nav tā?

Inguna. Ticiet man, Baiba – šeit jūs par muļķi neviens neuzskata.

Baiba. Vai es varu tam ticēt?

Inguna. Tik tiešām varat.

Baiba. Bet kāpēc tā tur... ne jūs, bet tā otra, klusē?

Inguna. Viņai šobrīd vienkārši nav nekā prātīga, ko teikt.

Baiba. Tad lai viņa iet mājās. Es varbūt no mākslas neko nesajēdzu, bet tais reizēs, kad man nav nekā prātīga ko teikt, es, ne mirkli negaidīdama, ceļos augšā no dīvāna un eju mājās. Mājās ir vienalga – vai man ir kas prātīgs, ko teikt, vai nav? Nu? Vai man nav taisnība?

Inguna. Protams, Baiba – jums ir pilnīga taisnība.

Baiba. Bet sakiet – kāpēc es pamodos?

Inguna. Jums droši vien pārgāja miegs.

Baiba. Tas var būt. Un tomēr – kāpēc es pamodos tik pēkšņi? Ne no šā, ne no tā – ņēmu un pamodos?

Inguna. Tā mēdz gadīties.

Baiba. Tātad ne no šā, ne no tā?

Inguna. Jā.

Baiba. Un jūs abas tam ticat?

Inguna. Jā.

Baiba. Bet kāpēc tā otra neatbild?

Aija. Jā, protams – es arī pievienojos visam, ko saka
Inguna.

Baiba. Vai tad jums pašai savu domu nav?

Aija. Ir, bet šoreiz tās sakrīt ar Ingunas domām.

Baiba. Kāpēc? Vai tāpēc, ka viņa svilpa?

Aija. Kas par muļķībām! Jums saka, ka te neviens nesvilpa!

Baiba. Jā, jā, pie velna! Kurla es neesmu. Es varbūt neko nesaprotu no mākslas, bet viens jautājums mani tomēr nomoka – kāpēc man visi saka, ka te neviens nesvilpa?... A?...

Aija. To nu es jums nevaru paskaidrot...

Baiba. Lūk!... Bet kāpēc?... Vai tāpēc, ka jūs svilpāt?

Aija. Nu nē taču... es nesvilpu...

Inguna. Un arī es jums varu apliecināt, ka viņa nesvilpa.

Baiba (aizdomīgi nopēta abas). Vai jūs domājat, ka es tagad varu iet?

Inguna. Protams, Baiba, ja jūs tā vēlaties.

Baiba. Bet kāpēc tā otra atkal klusē?

Inguna. Iepazīstieties – viņu sauc Aija.

Aija. Ļoti patīkami...

Baiba. Man arī. Vai jūs klusējat tikai tāpēc, ka jūs sauc Aija?

Aija. Nē. Tāpēc, ka iekšēji piekrītu visam, ko saka Inguna!

Baiba. Bet vai jūs nevarētu piekrist arī ārēji?

Aija. Jā, protams – es piekrītu arī ārēji!

Baiba. Vai jums neliekas, ka te ir pavēsi?

Aija un Inguna. Jā, Baiba, protams.

Baiba. Jūs abas te varat saaukstēties.

Aija un Inguna. Bez šaubām.

Baiba. Dabūsit kaut ko tur... pa sieviešu līniju...

Aija un Inguna. Protams, Baiba, katrā ziņā.

Baiba. Varbūt nāciet manā istabā?

Aija un Inguna. Nē, nē, paldies – nekādā gadījumā!

Baiba. Kā vēlaties. (Parausta plecus un aiziet.)

Aija. Jums nav viegli...

Inguna. Ko jūs! Cilvēks pie visa kā pierod.

Aija. Vai tiešām arī pie kaut kā tāda var pierast?

Inguna. Kāpēc gan ne? Sākumā... kad es tikko sāku šeit dzīvot... Tas bija pirms gadiem trim... Es domāju, ka nokļūšu trakonamā vai nomiršu... Bet, kā redzat – esmu dzīva... un arī trakonamā neesmu ievietota...

Aija. Jūs acīmredzot esat ļoti izturīga.

Inguna. Diez vai. Pirmo pusgadu es raudāju vienā raudāšanā...

Aija. Labi. Jā... Viņa pārtrauca mūsu sarunu... Es pat neatceros, pie kā mēs palikām...

Inguna. Es atceros. Mēs runājām par to... kā sākās mūsu attiecības ar Ingaru... manas un viņa...

Aija. Jā, atceros.

Inguna. Un beidzām pie tā, ka jūs esat stomatoloģe.

Aija. Jā, tas tiesa – es ārstēju zobus.

Inguna. Un es jums gribēju teikt, ka neko nesaprotu no stomatoloģijas.

Aija. Par to es nebrīnos. Kāda jums vajadzība saprast kaut ko no stomatoloģijas, ja jūs ar to nenodarbojaties?

Inguna. Bet kāda jums vajadzība zināt mākslas vēsturi, ja neesat mākslas vēsturniece?

Aija. Tas ir pavisam kas cits. Katram kulturālam cilvēkam ir jāzina kaut mazliet no mākslas, mūzikas, teātra...

Inguna. Bet kaut ko taču jūs zināt? Ja jau pieminējāt Šiškinu un Ivanu Bargo...

Aija. Piedodiet, bet to katrs bērns zina!

Inguna. Es domāju, ka nespeciālistam pilnīgi pietiek ar mākslas izjūtu. Ar vērtējumu – patīk – nepatīk.

Aija. Bet, ja es pareizi sapratu, Ingaru jūs iemīlējāt tieši viņa plašo zināšanu dēļ? Tātad jūs tomēr augstu vērtējat cilvēka erudīciju mākslas jomā?

Inguna. Jā, tas ir tā... un tomēr tas nav tā... Tas ir savādāk...

Jā, viņš piesaistīja mani tāpēc, ka šokēja ar savu

erudīciju... Bet es nedomāju, ka jūs būtu zemāk vērtējama tāpēc, ka neorientējaties mākslā...

Aija. Tas galu galā nav svarīgi. Mēs pašlaik runājam par jums abiem, bet es nejauši iejaucos pa vidu.

Inguna. Nē, viss ir pareizi. Jūs vienmēr esat bijusi mūsu attiecību sastāvdaļa, lai gan es to, protams, līdz šim nezināju... Bet jums taisnība. Atgriezīsimies pie tā, kas notika pusotru gadu atpakaļ. Tātad viņam bija plašas zināšanas tēlotājas mākslas vēsturē... Bet ne tikai tas – izrādījās, ka viņš smalki orientējas arī gleznošanas tehnikā, un ne tikai gleznošanas, bet arī grafikā un pat specifiskos tēlniecības žanros... Pats nespēdams pat vienu īsu līniju taisni novilkt, viņš man teorētiski tik daudz ir palīdzējis!... Jūs pat iedomāties nevarat...

Aija. Es saprotu...

Inguna. Un vēl... viņam bija ārkārtīgi smalka... varētu pat teikt – filigrāna – mākslas darba vērtības izjūta... Lai arī mēs esam pazīstami labi ja pusotru gadu, tomēr ne reizi vien jau man ir gadījies pārlicināties, ka viņa spriedumi izrādās paliekošie.

Aija. Jā...

Inguna. Tagad es tiešām nesaprotu, kas īsti mūs noveda līdz... līdz tuvākām attiecībām...

Aija. Es saprotu.

Inguna. Nu ja... Iznāk, ka visam par iemeslu ir bijis tikai viņa prāts... zināšanas... orientēšanās mākslā...

Aija. Tas acīmredzot nav tik maz...

Inguna. Savādi... Es tiešām vairs neko nesaprotu... Tad jau man būtu vajadzējis gu... būt tuvākās... intīmās attiecībās...

Aija. Es saprotu.

Inguna. ... ar visiem augstākās klases mākslas vēsturniekiem...

Aija. Vai zināt, kā man ar viņu viss sākās?

Inguna. Nē, protams. Viņš nekad man par to nav stāstījis.

Aija. Jūs jau teicāt, ka viņš vispār jums ne vārda nav par mani bildis.

Inguna. Ak jā – protams. Bet stāstiet. Es klausos.

Aija. Tas notika tā... Es kā šodien atceros, sniga sniegs... mazliet krēsloja... es stāvēju Gaiziņa virsotnē un baidījos laisties lejup... Es biju ar slēpēm.

Inguna. Es saprotu.

Aija. Beidzot saņēmos un iekliegdamās laidos lejup... bet jau pēc pāris metriem nokritu... Mēģināju piecelties, bet sajutu asas sāpes kreisajā kājā... Kā vēlāk izrādījās, kāja bija laužta...

Inguna. Es saprotu.

Aija. Stāvoklis bija kritisks... Pati piecelties nespēju, bet tuvumā – neviena cilvēka... Kā jau teicu – sāka krēslot...

Inguna. Šausmas!

Aija. Un tad ar slaloma slēpēm piebrauca viņš – Ingars...

Inguna. Es saprotu.

Aija. Kā vēl šodien atceros – viņam mugurā bija gaišpelēks slēpošanas kostīms un dzeltena neilona jaka... Vai tas nav dīvaini, ka es vēl šodien to tik skaidri atceros?

Inguna. Nē, kāpēc...

Aija. Padomājiet pati – man taču sāpēja kāja, es biju nobijusies un jau krēsloja... Bet šīs krāsas ir iespiedušās manā atmiņā tik spilgti un sāpīgi kā īpašumzīme Amerikas aidenieka ādā...

Inguna. Interesanti...

Aija. Jā... Viņš uzmanīgi atraisīja manas slēpes... uzsēja tās sev uz muguras kopā ar savām un manām slēpju nūjām... pacēla mani uz rokām un laidās lejā no Gaiziņa... Man elpa aizrāvās... bet ko es varēju darīt? Aizvēru acis un pilnīgi uzticējos viņam... Toreiz viņš mani nepievīla...

Inguna. Bet tagad ir pievīlis?

Aija. Nezinu. Tieši to es laikam atnācu noskaidrot...

Inguna. Baidos, ka tas nebūs viegli.

Aija. Es jūtu, ka tas būs pat ļoti sarežģīti! Bet jūs taču man palīdzēsiet?

Inguna. Par to nešaubieties. Jo arī man ir svarīgi uzzināt patiesību. Protams – ne jau virspusējo, šķietamo patiesību, ko piedāvā kailais fakts materiāls, bet būtību – to, kas ir apslēpts varbūt pašās mūsu eksistences dzīlēs...

Aija. Cik briesmīgi... Vai tiešām mēs nolaidīsimies tik dziļi?

Inguna. Vai jums neliekas, ka mums tas ir jādara?

Aija. Vismaz jācenšas to izdarīt.

Inguna. Pareizi.

Aija. Kā mēs to darīsim?

Inguna. Šķiet, ka gatavas receptes šādam pasākumam nav.

Aija. Šķiet gan.

Inguna. Šķiet, ka katrā atsevišķā gadījumā ir nepieciešams īpašs paņēmieni.

Aija. Jā. Bet kādu jūs ieteiktu šajā?

Inguna. Nezinu... Sāksim ar taustiņanos.

Aija. Sāksim. Varbūt sāciet jūs?

Inguna. Pagaidiet... Vēl vienu jautājumu!

Aija. Lūdzu.

Inguna. Vai viņš jums bija pirmais?

Aija. ... Jā...

Inguna. Toreiz tā Gaiziņa pakājē?

Aija. Nē! Tas bija daudz vēlāk!

Inguna. Nu, protams – tad jums bija lauzta kāja...

Aija. Jā. Vēl labu laiciņu pēc tā, kad kāja bija sadzijusi.

Inguna. Es saprotu.

Aija Un jums? Vai arī jums viņš bija pirmais?

Inguna. Nē... Man viņš bija otrs... Pirmais bija mans
vīrs...

Aija. Tātad jūs esat precējusies?!

Inguna. Vairs ne. Nu jau divus gadus. Vīrs aizgāja no
manis...

Aija. Un kāpēc? Atrada citu?

Inguna. Nē... Viņš domāja, ka es viņu krāpju...

Aija. Bet jūs?

Inguna. Bet es biju šķīsta kā ūdenslīlija Vecpiebalgas
ezerā... Jūs jau varat tam neticēt, bet kāda vajadzība
man jums melot?

Aija. Es taču ticu... Tam vajadzēja būt briesmīgam
triecienam...

Inguna. Jā... Pēc tam es arī pārnācu dzīvot uz šejieni...
Iepazinos ar Baibu... Pieradu pie viņas manierēm...

Aija. Kas bija jūsu vīrs?

Inguna. Kinorežisors?

Aija. Varbūt iemesls visam ir meklējams viņa profesijā?

Inguna. Viss var būt. Nepārtraukti satraukumi... radoši
komandējumi... Vieglprātīgas dzīves piemēri acu
priekšā... Es ticu, ka tas var sagraut ticību labajam
cilvēkā...

IENĀK BAIBA.

Baiba. Pardon! Es varbūt neko nesaprotu no mākslas, bet es saprotu kaut ko no zvaniem. Ja zvana vienreiz, tad es saprotu, ka tas ir man! Bet, ja zvana divreiz, tad es atsakos saprast, ka tas ir man, jo man, cik es saprotu, zvana vienreiz!

Inguna. Piedodiet, Baiba, es tiešām nedzirdēju zvanu.

Aija. Es arī ne.

Baiba. Tad iznāk, ka es esmu kurla? Nē, pie velna – kā tad es varu būt kurla, ja es dzirdēju zvanu? Ja es dzirdēju zvanu, kā es to saprotu – tas nozīmē, ka es neesmu kurla! Varbūt es neko nesajēdzu no mākslas, bet man ir aizdomas, ka kurlas esat jūs abas!

Inguna. Paldies jums, Baiba, es tūlīt pat iešu ielaist.

Baiba. Nē, pie velna – es negribu, lai te domātu, ka man ir grūti ielaist! Man tas nemaz nav grūti, lai gan es esmu nabaga slima sieviete un knapi turos uz kājām! Es tikai gribu noskaidrot, kurš no mums īsti ir kurls?

Aija. Mēs. Mēs esam kurlas.

Baiba. Pardon! Es, protams, atvainojos. Var jau būt, ka es neko nejēdzu no mākslas, bet, ja jūs būtu kurlas, tad taču nevarētu sadzirdēt, ko es saku? Var jau būt, ka jūs nedzirdat ko es saku, bet kāpēc tādā gadījumā jūs tik sakarīgi man atbildat? No tā es saprotu, ka jūs neesat kurlas, bet, ja jūs neesat kurlas, tad tas varbūt nozīmē, ka es esmu kurla?

Aija. Ticiet – mēs tā nedomājam!

Baiba. Pagaidiet! Es varbūt neko nejēdzu no mākslas, bet zinu, ka cilvēkam ir jāļauj izteikties līdz galam. Cik saprotu – tagad es runāju un runāju par lietu, kaut gan neatceros vairs, par ko īsti, un tā ir jūsu vaina!

Aija. Es atvainojos.

Inguna. Jūs palikāt pie tā, ka esat kurla.

Baiba. Jā, jā – pie velna – es tātad esmu kurla! Bet es taču dzirdu visu, ko jūs runājat! Vai varbūt nedzirdu? Nu, pie velna! Ja es nedzirdētu, kā tad varētu jums atbildēt? Tas nozīmē, ka neesmu kurla! Bet ja es neesmu kurla un jūs abas arī dzirdat kā pieklājas, tad kāpēc es dzirdēju tos sasodītos divus zvanus, bet jūs ne?

Inguna. Mēs droši vien bijām aizplāpājušās.

Baiba. Pardon! Es varbūt neko nesajēdzu no mākslas, bet aizplāpāties var ar mutēm, nevis ar ausīm!

ATSKAN DIVI ZVANA SIGNĀLI PIE ĀRDURVĪM.

Baiba. Nu?

Inguna un Aija. Tagad mēs dzirdējām.

Baiba. Bet tas ir jau otro reizi! Cilvēki gaida aiz durvīm!

Inguna. Jā, Baiba, es tūlīt eju.

Baiba. Sēdiet! Es pati ielaidīšu! (Prom.)

Aija. Šausmas...

Inguna. Kas tur varētu nākt?... Varbūt viņš?...

Aija. Viņš?...

2. CĒLIENS.

Aija. Vai jūs tiešām domājat, ka tas varētu būt viņš?

Inguna. Vai jūs šādu iespēju nepieļaujat?

Aija. Bet viņš taču aizgāja uz darbu...

Inguna. Bet vai tagad viņam nevarētu būt pusdienas pārtraukums?

Aija. Jums taisnība. Tagad viņam ir pusdienas pārtraukums. Vai viņš bieži nāk pie jums pusdienas pārtraukumā?

Inguna. Ne vienmēr. Bet gadās, ka atnāk.

Aija. Tāpat vien pasēdēt vai...

Inguna. Kā kuro reizi... Atkarībā no tā, kāds viņam ir noskaņojums un vēl... šādiem tādiem sīkumiem...

Aija. Skaidrs. Kā jums liekas, vai tas ir viņš?

Inguna. Grūti pateikt... Liekas – kāds sačukstas...

Aija. Vai tas varētu būt viņš?

Inguna. Nezinu...

Aija. Vai var gadīties, ka Baiba viņu aizsūta prom?

Inguna. Šaubos. Viņa tā nemēdz darīt.

Aija. Bet, zinādama, ka es esmu šeit...

Inguna. Viņa taču nezina, kas jūs viņam esat.

Aija. Jūs domājat?

Inguna. Var teikt, ka esmu gandrīz vai pārliecināta.

Aija. Jums taisnība – kā gan lai viņa to zinātu... Ko mēs darīsim, ja tas būs viņš?

Inguna. Es nezinu... Rīkosimies pēc apstākļiem.

Aija. Mani gan vairāk interesē viņa reakcija... Iedomājieties – viņš nāk pie... draudzenes, bet te ir arī sieva... Kā jums šķiet – ko viņš darīs?

Inguna. Es tiešām nezinu.

ATVERAS DURVIS, IENĀK BAIBA.

Baiba. Es varbūt neko nesajēdzu no mākslas, bet ir ieradušās vēl divas bābas, un tāpēc man šķiet, ka jums te būs četru bābu kompānija. Kaut ko drausmīgāku es savā mūžā vēl neesmu redzējusi!
(prom)

IENĀK BENITA UN DAIGA.

Daiga. Mēs šausmīgi atvainojamies.

Benita. Mēs šausmīgi atvainojamies...

Inguna. Nekas, nekas – nāciet iekšā. Vēl jau mazliet brīvas telpas atradīsies.

Daiga. Paldies. Mēs uz mazu brītiņu. Tik vien kā ieskrējām kafiju iestrēbt. Beņķis apliecinās.

Benita. Pusdienas pārtraukums. Nekas vairāk. Šausmīgi sailgojāties pēc tevis. Jei bogu! Dakša, saki, ka tā ir.

Daiga. Nu! Kad es saku!

Inguna (Aijai). Tās ir manas draudzenes Benita un Daiga...

Daiga. Es esmu tā Daiga.

Benita. Un es esmu tā Benita.

Aija. Ļoti patīkami.

Daiga. Nu, nu – mums arī!

Aija. Es esmu Aija.

Inguna (Aijai). Viņas tepat apakšā veikalā strādā.

Daiga. Tātad – ja ko vajag...

Benita. Nu, nu...

Daiga. Bez kautrēšanās...

Aija. Paldies... Es nezinu... Es esmu zobārste...

Daiga un Benita. O!!!

Daiga. Man taisni pagājšnakt tēviņš dzerokli izsita.
(Rāda.) Re...

Aija (skatās). Nolauzts pie saknes...

Daiga. Taisni tā jau es domāju... Vai nav cūka, ko?... Bija iegājis baigākajā kaifā, ņēmās kā traks... Vajag jau prast tā novest...

Benita. Liecies mierā tagad ar saviem zobiem. Es gribu kafiju!

Inguna. Vienu mirklīti, meitenes, tūlīt būs. (Uzliek kafiju uz elektriskās plītiņas vārīties.) Pasēdiet pagaidām.

Daiga (Aijai). Kā mēs varētu to sarunāt? Vai jums mājās telefons ir?

Aija. Ir. 277086.

Daiga. Pagaidiet, es tūlīt pierakstīšu. Kopš pagājušās nakts galvā dūralumīnijs.

Benita. Tev jau pēc katras nakts galvā dūralumīnijs. Ja tā paklausās, tad tev vajadzētu būt tievai kā drātij un rāpus pa ielu vākties.

Daiga. Klusu, Beņķi – tu neko nejēdz no mākslas, kā saka Baiba, un viņai ir pilnīga taisnība. (Aijai.) Atvainojiet – kāds bija jūsu numuriņš?

Aija. 277086

Daiga. Pateicos. Un kad var zvanīt?

Aija. Vislabāk vakaros – ap deviņiem, desmitiem. Tad es visdrošāk esmu mājās. Sestdienās var arī vēlāk – tad mēs ap vienpadsmitiem tikai nākam mājās no teātra izrādes vai koncerta...

Daiga. Ārprāts! Es veselu mūžību nevienā teātrī neesmu bijusi... Ko tur tagad rāda?

Aija. Kā kuru vakaru...

Daiga. Nē, es taču neesmu dulla, lai gaidītu līdz sestdienai – es zvanīšu jums vēlākais rītvakar, varbūt – jau šovakar...

Aija. Tādā gadījumā varbūt mēs varam jau tagad sarunāt?

Daiga. Nē, pašlaik es vēl neko nemāku teikt.

Benita. Kā tad – dakšai galvā dūralumīnijs!

Daiga. Izbeidz, ja? Ko tu saproti?

Benita. Es saprotu tikai to, ka tu katru dienu muldi! (Ingunai.) Iedomājies – viņa stāsta par savu tēviņu, it kā tas būtu nezin kāds Tarzāns!... (Rāda.) Tādi pleci! Tādi muskuļi! Tāds krūšu kurvis! Tāds Ferdinands!...

Daiga. Nu ko tu vāries?... It kā Inguna to no manis jau nebūtu dzirdējusi...

Benita. Nē, es nevaru izturēt, ka viņa šitā lielās!

Daiga. Liecies taču mierā, Beņķi... Neko tu nezini, bet tikai vāries... Vai tu esi viņu redzējusi? Re, kādu zobu nolauza... (Rāda.) Dzerokli! Pie saknes!

Benita. Nu un tad? Baigais spēks nu vajadzīgs, lai nolauztu zobu!

Daiga. Bet tu pamēģini!

Benita. Ak, liecies taču mierā – ja šim būtu tāds Ferdinands, nez kas nu būtu no tavas Izabellas pāri palicis...

Daiga. Par mani tu neuztraucies. Saki, ka tev vienkārši skauž.

Benita. Man?!

Daiga. Vai varbūt tavs vecītis ir tik nadzīgs uz mīlēšanos?

Benita. Manu vecīti tu liec mierā! Vecītis ir lāga zēns. Neaizmirsti, ka tu viņa mašīnā vizinies!

Daiga. To es neaizmirstu, bet tu liec mierā manus Tarzānus! Ko tu no īstiem vīriešiem sajēdz!

Benita. Es, mana mīļā, sajēdzu vairāk, nekā tu spēj iedomāties.

Daiga. Ak tā?... Vai tad tu savam vecītim radziņus liec?

Benita. Atradusi problēmu! It kā kāds nu to nezinātu!

Daiga. Vai vecītis arī to zina?

Benita. Protams.

Daiga. Un ko viņš tev saka?

Benita. Vecītis ir ļoti mīļš. “Kur tad nu, palaidne, atkal bijī?” – viņš man prasa, kad no rīta saņurcīta pārnāku mājās. – “Ai, vecīt, pie viena stulbeņa pa gultu vārtījos.” – es viņam atbildu. – “Un kā tad bija, šķelme, pie stulbeņa?” – vecītis man prasa. – “Tā

nekas, vecīt," - es viņam atbildu, - "tikai kaklu, re, neģēlis sakoda." - "Tas ir slikti, mana draiskule, nāc žigli, es ar jodu tev to vietu iesmērēšu, ka kāda infekcija neiemetas - tam stulbenim droši vien bija netīri zobi." - Un tad es paciešu, ka viņš man jodu uz kakla triepj. Tāds ir mans vecītis! Saprotošs.

Daiga. Tev vienkārši ir palaimējies.

Benita. Protams. Man vienmēr laimējas. Ne tā kā tev ar truliem Tarzāniem, kuri to vien zina, kā kaifā zobus dauzīt! (Aijai.) Jums arī gredzens uz pirksta. Arī esat precēta sieva. Ko jūs par to visu domājat?

Aija. Atvainojiet - par ko?

Benita. Par tiem, kas gultā sievietēm zobus ārā dauza!

Aija. Es... Es domāju... Manuprāt, tas tiešām ir neglīti. Jo zobi tomēr ir mūsu bagātība. Es domāju - katra cilvēka... un it īpaši jau nu sievietes - bagātība... Cilvēkam jābūt pievilcīgam... skaistam... vīrietim arī, protams... bet it īpaši, protams, sievietei... jo sievietes skaitās... maigais dzimums... un skaistais arī... Bez zobiem, protams, sieviete tik skaista vairs nebūs... Var jau ielikt arī mākslīgos... tik tālu nu medicīna ir attīstījusies... bet mākslīgs ir mākslīgs... un dabisks ir dabisks... Un mākslīgais... nekad nebūs dabisks...

Benita (Daigai). Nu? Dzirdēji? Precēta sieva runā! Mākslīgais nekad nebūs dabisks, bet tu no mākslas neko nesajēdz, jo vazājies apkārt neprecēta kā ielene!

Daiga. Pagaidi, Beņķi! Neko tu nesaproti! Un tāpēc - pati tu esi ielene!

Benita. Es?!

Inguna (Aijai). Neuztraucieties, viņas vienmēr tā strīdas.

Benita. Es jau pateicu - tu esi ielene.

Daiga. Nē - teorētiski!

Benita. Ielene ir ielene, un nav tur daudz ko teoretizēt.

Daiga. Dumjš tu esi, Beņķi, un arī līdz mūža galam paliksi.

Tavs vecītis ir profesors, bet tu esi visīstākā mulķe. Tu, starp citu, esi teorētiskā ielene, un tas ir vissliktākais maucības veids. Bet es zinu, ar ko teorija atšķiras no prakses! Prakse ir tā, ka es gultā ņemos ar kādu Tarzānu, bet teorija ir tā, ka es neesmu ielene! Tāpēc, ka ielene ar to pelna naudu, bet es par to vēl ne kapeiku neesmu saņēmusi, tikai, re... (Rāda.) tēviņš zobu izsita! Zobārste pareizi saka, ka zobi ir mūsu lepnums un ka mēs – sievietes – nevis tādas kā tu, kas no teorijas neko nejēdz, esam skaistais dzimums. Vai izsists dzeroklis man ir kāds ieguvums? Nē! Man taču tā vietā būs protēze jāliek! Mākslīgais zobs! Un mākslīgais nekad nav dabiskais, kā pareizi teica mūsu zobārste! Dabiskais nāk par velti, bet par mākslīgo ir jāmaksā! Kurš te teica, ka es neko nejēdzot no mākslas?! Uz šitās mākslas pamata man iznāk dzīvi zaudējumi un nekādi materiāli ieguvumi! Kura te no mums ir mauka? Es? Ha! Es, ja vēlaties zināt, pēc teorijas iznāku antimauka, jo es pēc ņemšanās pa gultu, nevis nopelnu naudu, bet to iztērēju! Un kur tad vēl rijamais, ko es grūžu pirms un pēc tam rīklē tēviņam? Par kādu naudu tas ir pirīts? Par manu naudu! Kā tad es varu būt ielene! Kurš tad no šitās ņemšanās pa gultu izsit sev materiālu labumu? Es? Nē, mana mīļā – tēviņš! Viņš izlok pie mani polšu par sešiem rubļiem! Viņš aprij desas par četriem rubļiem! Cik tas ir? Desmit! Un promiedams vēl paņem no manis piecīti paģirām! Cik kopā sanāk? Piecpadsmīt! Un, ja kas nepatīk – izsit man vēl dzerokli! Kurš tad no mums ir mauka?

Es vai tas tēviņš? Es, kura neesmu nopelnījusi ne kapeikas, vai viņš, kurš piecpadsmit manus rubļus sev rīklē ieogrūdis? (Aijai.) Kā jūs domājat? Kā neieinteresēta persona – kurš no mums īsti ir mauka?

Aija. Jā... Tā iznāk... Es jūs saprotu... Tā jau runā, ka prostitūcija esot viena no vissenākajām... ja ne pati senākā... profesija... Jā, es personiski prostitūciju... patiešām neatbalstu... Ja jūs man tā tieši jautājat... Jā... vīriešu prostitūcija... tiešām atstāj... vēl nospiedošāku iespaidu... Pie sieviešu prostitūcijas... nu jau daudz maz ir pierasts... bet vīrietis – prostitūta... Viņš tomēr ir fiziski spēcīgāks... Sieviete nez vai... ja viņa būtu prostitūta... spētu izsist zobu...

Daiga (Benitai). Bet es par ko runāju? Zobārste ir precēta sieva, bet cik viņa precīzi visu par mani pateica! Tu vienkārši teorijā negribi iedziļināties, tāpēc arī mētājies ar vārdiem, kuru nozīmi nemaz nezini! Un prostitūta, mana mīlā, esi tu!

Benita. Es?!

Daiga. Tu, mana mīlā, tu!

Benita. Nu, vai zini...

Inguna. Meitenes, ir kafija.

Daiga. Vai, cik feini!

Benita. Dod, es ieliešu. (Paņem kafijas kanniņu.) Zobārstei pa priekšu.

Aija Paldies.

Benita. Pēc tam namamātei.

Inguna. Tu esi ļoti mīla.

Benita. Še, Dakšiņ, tev arī. Rīkle būs izkaltusi tik daudz runājot.

Daiga. Bet tu ko domā...

VISAS UZMANĪGI DZER KAFIJU.

Daiga. Pie kā mēs palikām?

Benita. Tu paliki pie tā, ka es esmu ielene. (Aijai.)
Atvainojiet, ka es tik smalki izsakos – daudz vienkāršāk būtu pateikt “mauka”, bet negribu pierast pie tādiem vārdiem, jo mans vecītis var dabūt infarktu, ja viņa klātbūtnē nejauši kādu izmetu.

Daiga. Pie tā mēs vēl atgriezīsimies. Tā jau nu nepaliks, ka es esmu mauka, bet tu – ne.

Benita. Kā vēlies, mana mīlā.

Aija (Benitai). Kas ir jūsu vīrs?

Benita. O, ļoti gudrs vecuks. Viņam nāk jau pie astoņdesmit, bet institūts ne par ko nevar tikt no viņa vaļā. Vecītis izgudro arvien jaunas un jaunas viltības. Profesors! Kibernētiķis. Es viņu ļoti mīlu. Kādreiz šahu spēlējis kā dievs. Ārzemes izbraukājis. Ko tik visu viņš nestāsta! Par dienvidu jūru salām, zemestrīcēm, vulkānu izvirdumiem. Atnāciet kādreiz pie mums ciemos. Varat nākt ar vīru, varat – viena pati. Nenožēlosit. Viņš, starp citu, ar pašu Kapablanku reiz mājas viesībās šahu spēlējis. Tas bija kaut kur Riodežaneiro vai Santakrusā, es vairs precīzi neatceros. Viņi trīs partijas toreiz izspēlējuši – mans divas vinnējis un tikai vienā Kapablankam izdevies panākt neizšķirtu. Tas, protams, bija ļoti sen. Nevienas no mums tad vēl nebija pasaulē un mans vecītis bija ļoti jauns. Manas māmiņas arī tad vēl nebija pasaulē. Un tētiņa arī ne. Bet mans vecītis jau bija. Un Kapablanka arī. Vēl bija.

Aija. Jā, jā, paldies. Protams.

Benita. Jūs galvenais nekautrējieties. Mans vecītis ir ļoti demokrātisks.

Aija. Un viņš tiešām to tā... visu mierīgi uztver?

Benita. Ko tad?

Aija. Jūs atvainojiet... mans jautājums, šķiet, bija netaktisks.

Benita. Nē, nē – es nesapratu, par ko īsti jūs jautājat.

Aija. Nē... piedodiet... Tas tiešām no manas puses bija netaktiski...

Inguna (Aijai). Jūs droši varat paskaidrot savu jautājumu. Galvoju, ka Benitai tas neliksies netaktisks.

Benita. Skaidrs, ka ne. Manuprāt, valoda vispār nav tik bagāta, lai kāds spētu izteikt kaut ko netaktisku. Manuprāt, kaut ko netaktisku var vienīgi izdarīt.

Aija. Jūs tā domājat?... Nu... Par to jūsu vīru...

Benita un Daiga. Nu?...

Aija. Vai viņš patiešām...

Benita un Daiga. Ir spēlējis šahu ar Kapablanku?

Aija. Nē, ne tas...

Benita un Daiga. Kas tad?... Sakiet droši!

Aija. Par to greizsirdību...

Benita. Par kādu greizsirdību?

Aija. Vai viņš tiešām nav greizsirdīgs?

Benita. Ko jūs! Kādas muļķības! Ne uz to pusi! Ja mans vecītis būtu greizsirdīgs, es taču viņam pāri nedarītu! Vai to jūs saprotat?

Aija. Protams. Tad jūs neietu ar citiem...

Benita. Kas par muļķībām! Tad es vecītim neko neteiktu!

Aija. Ak tā...

Benita. Saprotams!... Kāda man vajadzība darīt pāri vecam cilvēkam, kurš turklāt vēl ir mans vīrs un ļoti mani

mīl, un kuru es mīlu, un kurš par mani rūpējas tā, lai man nekā netrūktu.

Daiga (Benitai). Un tomēr tu esi ielene!

Benita. Pagaidi. Nemaisies. Es tagad ar zobārsti runāju.

Vai jūs mani saprotat?

Aija. Es saprotu...

Benita. Tā būtu vismelnākā nepateicība no manas puses, ja vecītis būtu greizsirdīgs, bet es, nelikdamās ne zinīs par šo viņa ne visai lādzīgo īpašību, stāstītu par saviem piedzīvojumiem ārpus laulības gultas. Vecītis varētu to neizturēt un kādā jaukā dienā nogāztos ar infarktu. Bet viņam vēl mani jāapglabā, kā viņš pats saka. Un ne tikai – viņam ir jārūpējas par mani vēl ilgi, ilgi – kamēr vien es dzīvošu. Bet es esmu sagatavojusies dzīvot ilgi.

Daiga. Nu ielene kas ielene!

Benita. Pagaidi, Dakša! (Aijai.) Bet paldies dievam mans vecītis nav greizsirdīgs. Viņš saprot mani. Viņš zina, kas man ir vajadzīgs. Neviens nav vainīgs, ka mēs visādā ziņā esam ideāli saderīgs pāris, bet sasodītā seksuālā būšana mums nesapas. Man vēl ir tas vecums, kad gribas kā trakai paņemties pa palagiem, bet vecītis to nu jau gadus trīsdesmit vairs nevar! Ko lai dara? Šķirties tāda sīkuma dēļ? Mums jau tāpat ir pārāk daudz šķirto laulību. Es fiziskos priekus saņemu no citiem, bet vecītis nedusmojas, jo lieliski saprot, ka man tie ir vajadzīgi. Es taču arī nedusmojos par to, ka manam vecītim špricē pakaļā visādas zāles, bet man – ne! Es saprotu, ka vecītim tas ir nepieciešams. Lai būtu labāka veselība. Un tāpat arī man veselības dēļ ir nepieciešams savs seksuālais prieciņš. Viņam sava špricīte, man – sava.

Daiga. Es tev pateikšu, kāpēc tu esi ielene.

Benita. Pēc tam. Pagaidi. (Aijai.) Un vecītis zina, ka es šai ziņā esmu priekšzīmīga, var teikt – paraugs katrai citai...

Daiga. Tu – paraugs?

Benita. Es nekad nedaru tādas lietas ar ko pagadās un kur pagadās! Man neviens zobs vēl nav izsists.

Daiga. Tātad es guļu ar ko pagadās!?

Benita. Klusē! Par tevi neviens tagad nerunā!

Daiga. Interesanti gan! Uz kuru tad attiecas tas mājiens par zobu?

Benita. Uz mūsu veikala vadītāju. Bet ne par to ir runa. Ja vīrietim nav augstākās izglītības, es tāda gultai vispār tuvumā nerādos! Es saprotu, ka manam vecītim varētu nepatikt, ka es sevi pazemoju, gulēdama ar neizglītotiem tēviņiem. Zemākais, kur es esmu nolaidusies – ar piektā kursa studentu viņa diplomdarba aizstāvēšanas priekšvakarā. Un arī tikai tāpēc, ka biju pārliecināta – viņš savu diplomdarbu aizstāvēs uz pieci. Un tā arī bija – diplomdarbu viņš aizstāvēja uz pieci un augstskolu nobeidza ar izcilību! Un es varu būt lepna, jo, kas zina, ja diplomdarba aizstāvēšanas priekšvakarā viņam nebūtu bijis manās skavās pavadītas vētrainas nakts – vai viņš maz to pieci par diplomdarbu būtu dabūjis! Bet tie ir dzīves sīkumi – aspiranti, docenti, profesori, akadēmiķi, korespondētājlocekļi – tie ir manas seksuālās dzīves īstais saturs un bagātība. Es varbūt neko nesaprotu no mākslas, bet cik republikā, savienībā un pat visā pasaulē pazīstamu mākslinieku nav bijuši manā gultā! Pareizāk sakot – es viņu gultās. Gan nopelniem bagātie, gan tautas

mākslinieki! Tēlnieki, gleznotāji, dizaineri, grafiķi, komponisti, izpildītāji, starptautisku konkursu laureāti, kinorežisori un butafori! Tā, lūk. Un vecītis par to ir priecīgs. Viņam ir ar ko palepoties...

Daiga. Bez šaubām.

Benita. Bez šaubām.

Daiga. Bez šaubām.

Benita. Skaidrs, ka bez šaubām. (Aijai.) Un jūs kādiem vīriešiem dodat priekšroku? Kulturāliem vai tādiem, kas zobus dauza?

Aija. Es... Es tiešām nezinu... Man vislabāk patīk mans vīrs...

Benita. Par to taču mēs nerunājam. Tas ir pats par sevi saprotams. Ja reiz tu esi precēta sieva, tad tu nedrīksti nevienu citu vīrieti mīlēt vairāk nekā savu vīru. Ar Dakšu ir citādi – viņai vīra nav, tāpēc viņai ir visas tiesības mīlēt visus vīriešus vienādi. Mums, precētajām, šī brīvība ir liegta, bet es neteikšu, ka mēs tādēļ būtu zaudētājas. Drīzāk jau otrādi. Ir divtik patīkami atrasties sveša vīrieša skavās, ja zini, ka mājās tevi ar siltām brokastīm gaidīs mīlošs vīrs.

IENĀK BAIBA.

Baiba. Es varbūt neko nesajēdzu no mākslas, bet es teikšu tā. Jums visām četrām te iet ļoti jautri, jo Ingunas istabā nupat kā ir savākusies viena nenormāla bābu kompānija. Bet, pie velna, vai es esmu bāba vai ne?

Daiga. Bez šaubām!

Baiba. Bez šaubām! Tagad jūs sakāt – bez šaubām! Bet vai kāds iedomājās, ka man varbūt ir garlaicīgi un nenāk miegs? Jūs zināt, kā tas ir, kad vārgai, slimai sievietei

nenāk miegs? Tas ir vienkārši šausmīgi! Tu guli savā gultā, skaties griestos, bet aizmigt nevari! Es varbūt no mākslas neko nesajēdzu, bet, kad nevar aizmigt – tas ir šausmīgi! Es skaitu līdz simtam, skaitu līdz tūkstotim, bet aizmigt nevaru. Vai jūs zināt, kā ir tad, kad nevar aizmigt? Tas ir drausmīgi! Jūs to nezināt! Jūs vienmēr varat aizmigt, jo jūs ņemat sev blakus gultā tēviņus, kuri jūs murca un knaiba, līdz kamēr jums uznāk miegs! Bet kurš mani, pie velna, nāks murcīt un knaibīt, kad man neguļas? Ko? Vai jūs man varat dabūt tādu tēviņu? Nē, jūs to nevarat, jo tāda tēviņa vispār nav! Tie tēviņi, kas varbūt būtu ar mieru murcīt un knaibīt mani, jau sen vairs kājās nevar nostāvēt. Viņi pat bez sāpēm izčurāties vairs nevar, nemaz nerunājot par kaut kādu murcīšanu un knaibīšanu. Un man nemaz nevajag tēviņu! Es vienkārši nevaru aizmigt! Saprotiet – man nenāk miegs! Jūs te aiz sienas bļautāties, un jums varbūt ir jautri, bet, ja nav jautri, tad vismaz nav garlaicīgi. Bet man ir garlaicīgi un nenāk miegs. Jā, tā ir – es visu, kas manī bija, esmu nodzērusi. Es esmu nodzērusi savu dvēseli. Man vairs pat nav miesas. Es tagad esmu vairs tikai ceturtais kategorijas gaļa. Tā saucamais subprodukts. Bet kāpēc man, pie velna, nenāk miegs? Ja esi nodzēris savu dvēseli, tad taču vajadzētu nākt miegam. Es varbūt neko nesajēdzu no mākslas, bet no dvēselēm taču es kaut ko sajēdzu. Vai varbūt jūs neticat, ka man ir bijusi dvēsele?

Inguna. Mēs jums ticam, Baiba.

Baiba. Tad kāpēc man nenāk miegs?

Inguna. Droši vien tāpēc, ka mēs esam par skaļu.

Baiba. Nē. Jūs esat par klusu. Jo apkārt ir lielāks troksnis, jo man labāk nāk miegs. Vissliktāk es guļu naktīs. Tāpēc, ka naktīs tagad ir visklusāk. Kādreiz virs mums dzīvoja kāda jautra ģimene – viņi visi dzēra caurām naktīm. Un tieši virs manas istabas bija viņu centrālā dzeramā istaba. Kas tie bija par priekiem! Es visas naktis gulēju kā nosista. Vai jūs maz apjēdzat, cik patīkami ir gulēt kā nosistai? Tad, kad nekādi sapņi nerādās. Vismaz naktīs jūties tā, it kā nebūtu ne tevis, ne šīs nolādētās dzīves. Bet tad tā ģimene pajuka. Daži nomira, citus ielika cietumā... Es domāju gan – ja tik brīnišķīgi kaujas, tad vajag taču kādreiz arī kādam līķim būt!... citus aiztrieca ārstēties... ar vienu vārdu sakot, es varbūt neko nesajēdzu no mākslas, bet mana skaistā gulēšana beidzās. Tik vien tagad ir kā pa dienu reizēm iemiegu, bet tagad pat pa dienu vairs nav tāda trokšņa, kāds toreiz bija naktīs. Ak, kas tā bija par ģimeni! Tagad tur ir iemitināti kaut kādi mirlas – klusi kā kapā – retu reizi kāds dēlītis zem čībā ieautas kājas iečikstas. Sakiet man – vai tā ir dzīve? Vai tā drīkst? Viņi taču ir dzīvi cilvēki! Kāpēc dzīvi cilvēki kustas tik klusu kā ēnas? Un jūs – kāpēc esat tik klusas? Es varbūt neko nesaprotu no mākslas, bet kaut kas laikam ir noticis?

Inguna. Nekas nav noticis, Baiba. Viss ir kārtībā.

Baiba. Tur jau tā nelaime, ka viss ir kārtībā. (Aiziet.)

Aija. Ārprāts.

Inguna. Jūs vienkārši neesat pieradusi.

Aija. Vai tiešām pie tā var pierast?

Benita. Jūs taču redzat – Inguna ir pieradusi.

Daiga. Un mēs ar Beņķi arī esam pieradušas.

Aija. Es nespētu.

Inguna. Spētu.

Aija. Lūdzu nerunāsim vairs par to. Es gribu viņu
aizmirst.

Inguna. Bet viņa atkal ienāks.

Aija. Vai tiešām nav iespējams kaut ko darīt? Sūdzēties?

Inguna. Kam?

Aija. Es nezinu.

Inguna. Viņa neko tādu nedara, par ko būtu jāsūdzas.
Daudz bīstamāki cilvēki mierīgi staigā apkārt, un
neviens par viņiem nesūdzas.

Aija. Tad varbūt durvis var aizslēgt?

Inguna. Es neticu, ka tas palīdzēs.

Aija. Vai jūs esat mēģinājusi?

Inguna. Nē. Man nav bijis drosmes. Ko viņa ienākusi
darīs, es zinu, bet ko iesāks ar aizslēgtām durvīm –
kas to var paredzēt? Es uzskatu par labāku neriskēt.

Daiga. Un es tev pilnīgi piekrītu, tāpēc klausieties – es
jums pastāstīšu, kāpēc Beņķis ir ielene!

Benita. Manis pēc stāsti.

Daiga. Pagaidi. Tūlīt tu vairs nebūsi tik mierīga. Kas ir
ielene?

Benita. Tu. Es jau teicu.

Daiga. Es tev to nejautāju.

Benita. Piedod – es pārpratu.

Daiga. Es jautāju sev. Skaidrības labad.

Benita. Ļoti stulbs paradums.

Daiga. Nē. Vai tu man atļausi stāstīt?

Benita. Lūdzu, stāsti.

Daiga. Tātad – kāpēc Beņķis ir palaistuve? Kas vispār
teorētiski ir palaistuve?

Benita. Tu. Gan praktiski, gan teorētiski.

Daiga. Nē! Teorētiski mauka ir tā, kas par to saņem naudu!

Benita. Par ko tieši?

Daiga. Es ceru, ka pārējie saprata, par ko. Bet Beņķim no šīs laulības ar viņas vecīti tiek – superīgs dzīvoklis – viens! Superīgs automobilis – divi! Čupa naudas – trīs! Vasarnīca Jūrmalā – četri! Lauku māja Vecpiebalgas gleznainā vietā – pieci! Tātad – kura no mums ir mauka?

Benita. Tu.

Daiga. Un tu ne?

Benita. Tu pati pierādīji, ka ne.

Daiga. Vai tu esi stulba?

Benita. Nē. Tieši tāda es neesmu. Klausies. Kas ir ielene? Pēc tavas teorijas – sievietē, kura par to kaut ko saņem.

Daiga. Jā.

Benita. Tas – nozīmē rotaļas palagos.

Daiga. Jā.

Benita. Bet man ar vecīti nekādu rotaļu palagos nav. Un nekad nav bijis. Viņš man par to – naudu nedod. Par to – viņš man neko nedod. Viņš man visu dod tāpat – ne par ko. Tāpēc, ka viņš mani mīl. Pie tam – platoniski. Tāpēc, ka es viņam esmu vajadzīga – tīri dvēseliski. Bet no tiem, ar ko es rotaļājos uz baltiem palagiem mēnesnīcā – no tiem man – nekas neatlec. Tad kura te galu galā ir ielene?

Daiga. Iznāk, ka ne es, ne tu neesam maukas... Dīvaini...

Benita (Aijai). Un ko zobārste par visu to saka?

Aija. Jā... Tā tiešām iznāk...

Daiga. Bet paklau! Tad taču ir ļoti feini! Man nezin kāpēc līdz šim visu laiku bija tāda sajūta, ka es tomēr esmu

mauka! Bet nē – izrādās, ka es esmu viena krietna sieviete! Bezmaz vai eņģelis!

Benita. Priecājos. Es par laimi vienmēr esmu apzinājusies sevi kā godīgu sievieti.

Daiga. Klausies – vai mums nav jāiet?

Benita. Kā tad. (Aijai.) Tātad atcerieties – ja jums ko vajag...

Aija. Paldies.

Daiga. Un es jums zvanu. Varbūt jau šovakar.

Aija. Labi...

Benita (Daigai). Zvani labāk rīt – varbūt šonakt vēl bez kāda zoba paliksi.

Daiga. Beidz muldēt! Ejam!

Inguna. Jūs pašas atradīsiet ceļu?

Daiga. Par ko tu mūs turi? (Prom.)

Benita (Aijai). Uz redzēšanos. Un atnāciet kādreiz. Mans ielūgums bija domāts nopietni. (Prom.)

Aija. Jā... Paldies...

3. CĒLIENS

Inguna. Mūs mazliet iztraucēja.

Aija. Jā... patiešām... Es jūtos nedaudz apmulsusi...

Inguna. Tādas viņas ir – mūždien plēšas par kaut ko savā starpā, bet patiesībā – abas divas ir lāga meitenes.

Aija. Es ticu.

Inguna. Es iepazīnos ar viņām pavisam nejauši. Vispirms ar Benitu, pēc tam – ar Daigu. Viņas abas strādā uz stūra universālveikalā.

Aija. Ak tā?...

Inguna. Ja jums ko vajag – patiešām – nekautrējieties – viņas palīdzēs. Vai tas no Daigas puses nebija pārlietu uzmācīgi – tas, ar to zobu?

Aija. Nē... Nepavisam... Tas tikai būs sāpīgi...

Inguna. Daiga ir dūšīga meitene, viņa izturēs.

Aija. Jā... protams... Es atvainojos... Es tiešām jūtos mazliet izsista no sliedēm... Vai drīkstu – es paskatīšos jūsu gleznas... Kamēr atjēdzos...

Inguna. Protams. Skatieties. Un atvainojiet, ka man ir tādas draudzenes.

AIJA SKATĀS INGUNAS GLEZNAS.

Aija. Sakiet... vai jūs viņu nekad neesat gleznojusi?...

Inguna. Ingaru?

Aija. Jā.

Inguna. Nē.

Aija. Kāpēc?

Inguna. Es arī tagad par to prātoju.

Aija. Vai viņš nebija pietiekoši glezniecisks? Es atvainojos, ja runāju muļķīgi.

Inguna. Nē. Viņš prasīt prasījās, lai nokļūtu uz audekla... Lieliski veidots, atlētisks augums... Glīta, interesanta seja ar skarbiem sejas vaibstiem... Gudras un drosmīgas, bet nedaudz skumjas acis...

Aija. Jā, acis viņam patiešām bija nedaudz skumjas. Kā jūs domājat, no kā tas varētu būt?

Inguna. Par to es nekad neesmu domājusi...

Aija. Varbūt acis Ingaram bija skumjas tāpēc, ka viņš mīl jūs, bet ir spiests dzīvot kopā ar mani?

Inguna. Es tiešām nezinu...

Aija. Kā tās draudzenes runāja... Kādus vārdus lietoja...
Jāatzīstas, es esmu nosvīdusi gluži slapja... Daudzu
vārdu nozīmi es tikai aptuveni pēc satura nojautu...

Inguna. Ko lai dara – tādas viņas ir un tādas jāpieņem.

Aija. Man nav viegli viņas pieņemt.

Inguna. Es saprotu. Es arī mūsu pazīšanās sākumā jutos
mazliet neparasti. Bet nu es esmu pieradusi.

Aija. Pie kā tik jūs nepierodat...

Inguna. Ko lai dara – dzīve liek.

Aija. Vienu gan es nesaprotu – kāpēc Benita strādā par
pārdevēju, ja viņas vīrs tik labi nopelna?

Inguna. Viņai patīk stāvēt aiz letes. Patīk, ja apkārt
vienmēr ir burzma...

Aija. Un tajā – daudz vīriešu – vai tā jūs gribējāt sacīt?

Inguna. Jūs uzminējāt. Šķiet, Benita iznīktu, ja nejustu
pastāvīgi sev pievērstus iekāres pilnus vīriešu
skatienus.

Aija. Tātad viņa iznīks, tikko kļūs vecāka un neglītāka?

Inguna. Cerēsim, ka tā tomēr nenotiks.

Aija. Es tiešām domāju, ka tā nebūs. Bet Daiga – kāpēc
viņa neprecas? Vai tiešām viņai sagādā prieku izsisti
zobi?

Inguna. Domāju, ka ne jau izsistajos zobos tā būtība. Viņa,
šķiet, dievina primitīvu, fizisku spēku un vienlaikus
– neatkarību.

Aija. Cik pretīgi. Gan tas primitīvais fiziskais spēks, gan šī
viņas neatkarība. Man šķiet, ka viņas abas tomēr ir
ielasmeitas. Vai arī kaut kas stipri līdzīgs. Viegla
uzvedības sievietes.

Inguna. Nezinu. Es negribu neiedziļinoties spriest par to,
jo otrā cilvēkā iedziļināties nav nemaz tik viegli.

Katrs spriedums var būt pārsteidzīgs un nepelnīti aizvainojošs.

Aija. Es jūs saprotu, bet visa mana būtība sacēlas pret to dzīvi, ko viņas dzīvo.

Inguna. Protams. Tās ir jūsu tiesības.

Aija. Bet jūs ko domājat? Vai jums ir pieņemams viņu dzīvesveids? Vai jūs varētu tā dzīvot?

Inguna. Ja varētu – dzīvotu.

Aija. Tātad – tomēr nevarat?

Inguna. Nevaru.

Aija. Vai jūs apskaužat viņas? Tāpēc, ka viņas tā var, viņām tā ir labi, bet jūs nevarat?

Inguna. Nezinu. Gadās reizes, kad apskaužu.

Aija. Es zinu skaidri – es viņas nožēloju. Es uzskatu, ka viņas vairs nav sievietes. Sieviete tāda nedrīkst būt.

Inguna. Bet kādai ir jābūt sievietei?

Aija. Sieviete ir jābūt visa skaidrā un tīrā iemiesojumam. Sieviete ir jābūt baltai, jāprot palikt tādai pat tad, ja apkārt šķīst dubļi un visa pasaule ir pārvērtusies netīrumu zaņķī.

Inguna. Vai jūs to spētu?

Aija. Jūs ne?

Inguna. Es tiešām nezinu.

Aija. Ir tikai viena atbilde – mums ir jāspēj.

Inguna. Mums abām?

Aija. Kaut vai tikai mums abām. Labāk ir mirt kā sievietei, nevis pārvērsties kādā bezdzimuma briesmonī, līdzīgā šai jūsu Baibai, un mēslu tvanā vilkt bezgalgaru nožēlojamu dzīvi.

Inguna. Benita un Daiga taču nav tādas.

Aija. Viņas ir gandrīz tādas. Un savās dvēselēs viņas ir pat netīrākas.

Inguna. Jūs bargi sodāt.

Aija. Nē. Es ielāgoju to kā brīdinājumu pati sev. Vai jūs neuztverat viņas visas kā brīdinājumu sev?

Inguna. Es par to neesmu domājusi. Man vienmēr ir licies, ka pašai tāda dzīve nevar draudēt.

Aija. Bet jūsu attiecības ar Ingaru?

Inguna. Piedodiet. Es jūtos vainīga. Vai jūs neticat, ka es neko nezināju?

Aija. Es ticu. Un mani vārdi nebija domāti kā pārmetums. Es jums vienkārši parādīju kā piemēru – arī jums var draudēt šāds liktenis. Un būtībā jūs, pati gan to nezinādama, esat pusotru gadu atradusies sievietes necienīgā stāvoklī.

Inguna. Tā ir iznācis. Bet es tiešām mīlēju viņu. Man nebija neviena cita. Viņš bija man vienīgais.

Aija. Arī man viņš bija vienīgais.

Inguna. Piedodiet.

Aija. Nē. Tā nav jūsu vaina. Un arī viņa vaina tā nav. Es nezinu, kas pie visa ir vainīgs. Tātad jūs šeit... uz šīs tahtas?...

Inguna. Jā.

Aija. Arī pirmoreiz tas notika šeit?

Inguna. Jā... uz šīs pašas tahtas...

Aija. Sakiet... kā tas notika?...

Inguna. Šodien to grūti izskaidrot... Mēs abi sēdējām un runājām par Boshu... Pīteru Breigelu... Skatījāties manas gleznas... Es klausījos, kā viņš runā par tām... Un tad iznāca kā nevilšus, ka mēs abi reizē satvērām vienu gleznu... (Paņem gleznu, sastingst.)

Aija (klausīdamies ieskatās gleznā, arī sastingst). Tas ir viņš?

Inguna. Jā.

Aija. Jūs man teicāt, ka nekad neesat viņu gleznojusi.

Inguna. Jā. Tā es teicu.

Aija. Jūs man melojāt?

Inguna. Jā.

Aija. Kāpēc?

Inguna. Nezinu. Es negribēju jūs lieki sāpināt.

Aija. Lūdzu, parādiet man to.

Inguna. Lūdzu. (pasniedz Aijai gleznu)

Aija (skatās). Jā, tas ir viņš... Un acis viņam ir skumjas...

Ziniet... es vienmēr esmu baidījiesies viņu aplūkot...

Kad viņš pienāk man klāt, es instinktīvi nolaižu

acis... Nezin kāpēc, es kautrējos viņā paskatīties...

Kāda laime... Es varu skatīties viņā, cik ilgi vien

vēlos... Jūs nevarat iedomāties, ko es pašlaik izjūtu...

Cik labi, ka nejaušība palīdzēja man šo portretu

atrast... Tad tāds tu esi, Ingar... Jā – tieši tādu es viņu

iedomājos...

Inguna. Ticiet – man nebija ļaunu nolūku, kad es noklusēju par šī portreta esamību..

Aija. Jā – es ticu. Esmu nolūkojusies viņa fotogrāfijās, bet tās es nevaru ciest. Tas nav viņš, kas no tām raugās man pretī. Bet te es pazīstu – tas ir viņš. Tāds, kādu es viņu mīlu..

Inguna. Jūs esat apbrīnojama sieviete.

Aija. Jūs arī. Bet jūs nepabeidzāt savu stāstu – tā tad jūs abi nevilšus reizē saķērāt šo gleznu...

Inguna. Jā. Viņš nejauši... Tikpat labi viņš būtu varējis pakert kādu citu manu gleznu... Es neatceros vairs, par ko mēs runājam... neatceros, ko viņš gribēja pierādīt vai parādīt, ņemdams manu gleznu... bet viņš to satvēra nejauši... Es sekundi par vēlu sapratu, kas ir noticis, arī pieķēros gleznai, lai viņu aizkavētu,

lai kaut kāda iemesla dēļ neļautu viņam tajā ieskatīties, liktu paņemt citu... Jo tā bija atzīšanās mīlestībā... Bet bija jau par vēlu – viņš bija ieskatījies gleznā... un visu saprata... Es arī visu sapratu... Pareizāk sakot – es vairs nesapratu nekā... Un neko, kas pēc tam notika, vairs neatceros... Es iepeldēju it kā siltā, caurspīdīgā miglā... Mani kratīja salds drudzis... Pēc tam es nomierinājos un aizmigu... Apziņa man atgriezās tikai otrā rītā...

Aija. Un tad jūs sapratāt, ka tas ir noticis?

Inguna. Jā.

Aija. Vai jūs sen pirms... tās reizes bijāt uzgleznojusi viņa portretu?

Inguna. Nē. Tas bija tikko pabeigts. Tāpēc arī nebiju, kā sākumā domāju, noslēpusi to kaut kur tālāk. Es to biju gleznojusi pēc atmiņas... Sakiet – vai var mani vainot?

Aija. Nē. Es vismaz nespēju jums neko pārmet. Bet sakiet – vai tiešām jūs itin neko neatceraties?

Inguna. Neko.

Aija. Un kā jūs pēc tam jūtaties? Piedodiet, ka es tā prasu, es saprotu, ka sievietei neklātos uzdot šādus jautājumus, bet ticiet – man tas ir ļoti svarīgi.

Inguna. Es saprotu.

Aija. Vai jūs neizjūtat vainas apziņu, nožēlu?...

Inguna. Nē. Neko tamlīdzīgu. Es vienmēr pēc tam jūtos viegla... it kā spētu lidot... iet, nepieskaroties zemei... Domas arī ir vieglas... Liekas, ka pasaulē vairs nav nekādu problēmu...

Aija. Ak tā...

Inguna. Kas jums notika?

Aija. Nekas. Es domāju. Es vienmēr visu atceros līdz pēdējam sīkumam... Es gribu aizmirsties, bet nezin kāpēc nespēju... Saprotiet – es visu laiku izjūtu tādu kā godbijību pret viņu... Man liekas, ja es aizmirsīšos – tas nebūs pieklājīgi... Man visu laiku ir jābūt pie pilnas saprašanas, lai es nejauši viņu kaut kā neaizskartu... neaizvainotu...

Inguna. Un jums tas izdodas?

Aija. Jā... pilnīgi...

Inguna. Es jūs mazliet apskaužu. Es arī bieži gribu saglabāt skaidru saprātu, lai kaut mazliet uztvertu no tā, kas tai laikā notiek, bet man tas līdz šim vēl nav izdevies.

Aija. Mani nav par ko apskaust. Jūs esat laimīga. Jūs pēc tam pārņem viegluma sajūta, bet mani sagrabj vainas apziņa, ka viss tomēr ir noticis ne tā, kā tam vajadzētu būt, zinu, ka viņš nav bijis ar mani laimīgs... bet ko es tur varu darīt? Sev pāri pārkāpt es nespēju...

Inguna. Ja es varētu jums kaut kā palīdzēt?

Aija. Es neticu, ka kāds man vispār vēl spēj palīdzēt.

Inguna. Es atteikšos no viņa. Es raidīšu viņu prom, kad viņš nāks pie manis.

Aija. Jūs gribat nodarīt viņam pāri?! To es nemūžam nepieļaušu!

Inguna. Es jūs... es nesaprotu...

Aija. Es taču viņu mīlu. Tātad es gribu, lai viņam būtu labi, lai viņš justos laimīgs. Un tagad es zinu, ka laimīgs viņš ir tieši šeit – pie jums.

Inguna. Bet jūs pati?

Aija. Tātad mans pienākums ir atteikties no viņa, ja reiz es patiešām mīlu!

Inguna. Nē.

Aija. Jūs nemīlat viņu!

Inguna. Es viņu nemīlu? Kā jūs varat tā sacīt?...

Aija. Ja mīlētu, jūs gribētu darīt viņu laimīgu. Un laime ir tieši mīlestībā. Un vienīgi jūs spējat to viņam sniegt.

Inguna. Ticiet – arī jūs to varat!

Aija. Nē, es zinu – mana mīlestība izpaužas citādi – es mazgāju viņa veļu, gludinu kreklus, tīru kurpes, buktēju bikses, gatavoju ēst, tīru dzīvokli... Tā izpaužas mana mīlestība... Tā mīlu es... Bet no tā... No tā cita, ko jūs viņam tik lieliski sniedzat, man ir mazliet pat bail... Protams... Tas nebija viegli, kad es beidzot saņēmos un uzprasīju – Ingar, vai tev ir mīlākā?

Inguna. Jūs pati viņam tā pavaicājat?

Aija. Protams. Es zinu, ka varu prasīt viņam visu un ka uz visu saņemšu tiešu un godīgu atbildi.

Inguna. Un ko viņš jums atbildēja?

Aija. Viņš tā arī atbildēja – jā.

Inguna. Un pēc tam?

Aija. Pēc tam es vēl šo to viņam pavaicāju un viņš atkal man godīgi atbildēja. Kā tad es būtu varējusi uzzināt jūsu vārdu un adresi?

Inguna. Es domāju – varbūt kāds cits...

Aija. Tenkās mēs neklausāties. Tātad sarunāts, ka jūs viņu ņemsit pie sevis!

Inguna. Nē.

Aija. Kāpēc ne? Es domāju, ka man izdevās jūs pārlicināt...

Inguna. Jums izdevās mani pārlicināt, lūk, par ko – jūs spējat viņam sniegt to, ko es nespēju nekad. Es neprotu gatavot... manā dzīvoklī nekad nav ideāla

kārtība... Veļas mazgāšana man ir vesela problēma un sagādā tādas galvassāpes, ka es baidos – nez vai spēšu saņemties, lai tiktu galā vēl arī ar Ingara veļu... un arī bikses buktēt es nemāku...

Aija. Tiešām?... Jūsu atzišanās dzen mani izmisumā.

Inguna. Nevajag. Izeja ir no katra stāvokļa. Vai jūs tam neticat?

Aija. Ticu.

Inguna. Mēs abas mīlam viņu.

Aija. Jā

Inguna. Tātad mūsu pienākums ir darīt viņu laimīgu.

Aija. Jā.

Inguna. Viņš pats ir izvēlējis to, kas viņam visvairāk vajadzīgs.

Aija. Es... jūs nesaprotu...

Inguna. Viņš ir izvēlējis jūsu gādību saimnieciskajā jomā, bet manējo – tā saucamajā intīmajā jomā...

Aija. Kā man pašai tas neienāca prātā!... Tātad viss būtībā paliks pa vecam... Bet vai tad neiznāks, ka es būšu piekrāpta sieva, bet jūs – vienkārši mīlākā?

Inguna. Bet jūs taču neviens nekrāps!

Aija. Taisnība.

Inguna. Bet es... Kas es par mīlāko, ja darbošos ar sievas atļauju?

Aija. Jā – pat pēc sievas prasības!

Inguna (sniedz Aijai Ingara portretu). Lūdzu, pieņemiet to kā dāvanu... kā zīmi mūsu mīlestības savienībai.

Aija. Nē, to es nevaru. Jums tā ir dārga piemiņa – atzišanās mīlestībā...

Inguna. Tas nav svarīgi – es redzēju, kā jūs šo portretu aplūkojāt...

Aija. Tas neko nenožīmē – es nespēju pieņemt šādu dāvanu.

Inguna. Es jūs lūdzu – tieši tāpēc, ka tā man ir tik dārga...

IENĀK BAIBA.

Baiba. Es varbūt neko nesajēdzu no mākslas, bet kāpēc neviens nenāk, kad es svilpju?

Inguna. Piedodiet, Baiba – mēs vienkārši nedzirdējām.

Baiba. Pie velna! Mēs taču skaidri sarunājām – ja man kļūst skumji es svilpšu – vienreiz gari un trīsreiz īsi. Es varbūt neko nesajēdzu no mākslas, bet svilpt es protu! Kāpēc ir jāsarunā un jāsola, ja neviens nenāk, kad es svilpju? Kas tas tāds? (Paķer portretu.)

Inguna un Aija. Nē!

Baiba. Ko nē? Jūs domājat, ka es neko nesajēdzu no mākslas?

Inguna un Aija. Nē, Baiba, mēs tā nedomājam...

Baiba. Feins tēviņš. Kur jūs tādu izrāvāt?

Inguna un Aija. Nejauši gadījās...

Baiba. Pie velna! Es taču drīkstu šo bildīti paņemt sev? Ko? Bābas? A?

Inguna un Aija. Nu, protams, Baiba...

Baiba. Es varbūt neko nesajēdzu no mākslas, bet šitas tēviņš man patīk. Pie velna! Es viņu piedauzīšu sev virs gultas, un lai viņš tur karājas!